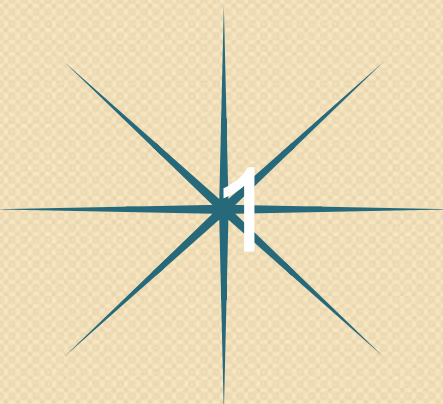

Тема 1

Фінансовий менеджмент і його місце в системі аналітичного забезпечення управління підприємством

План лекції

- ° 1. Сутність, принципи, мета та завдання фінансового менеджменту
- 2. Функції фінансового менеджменту
- 3. Механізм фінансового менеджменту та його складові елементи
- 4. Концепції фінансового менеджменту

відносин, які виникають у процесі створення фондів грошових засобів у підприємства.

Фінанси підприємства представляють собою систему відносин з приводу **формування грошових доходів і накопичень, їх розподілу** (виконання зобов'язань перед державою, фінансово-кредитною системою, контрагентами, матеріальне стимулювання працівників підприємства, винагорода власників, використання коштів на розширене відтворення) і **контролю доцільності та ефективності** цих процесів.

**СКЛАДНІСТЬ І
БАГАТОГРАННІСТЬ
ЗОВНІШНІХ І ВНУТРІШНІХ
ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН
КОМПАНІЇ ВИЗНАЧАЄ
НЕОБХІДНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ
ВИСОКОЕФЕКТИВНОГО
УПРАВЛІННЯ ЇЇ ФІНАНСАМИ**

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ – це система цілеспрямованих дій з управління формуванням, використанням та розподілом фінансових ресурсів підприємства та оптимізації їх обігу, в яку входять:

1. Формування і реалізація фінансової політики підприємства, фінансове планування і прогнозування.
2. Інформаційне забезпечення (складання і аналіз фінансової звітності підприємства).
3. Аналіз і контроль фінансово-господарської діяльності підприємства з метою діагностики його фінансового стану, виявлення резервів зниження витрат, збільшення доходів і прибутків.
4. Оцінка інвестиційних проектів і формування “портфеля” інвестицій;
5. Поточна фінансово-економічна робота та контроль.

Фінансовий менеджмент – процес управління формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів суб'єкта господарювання та оптимізації обороту його грошових коштів з метою найбільш повної реалізації цілей підприємства.

Рис. 1.1. Структурно-логічна схема фінансового менеджменту

Головною метою фінансового менеджменту є забезпечення зростання добробуту власника капіталу підприємства, що знаходить конкретне втілення у підвищення ринкової вартості підприємства або його акцій.

В процесі досягнення головної мети фінансовий менеджмент вирішує багато задач, основними серед яких є:

забезпечення формування достатнього обсягу фінансових ресурсів

забезпечення найбільш ефективного використання сформованого обсягу фінансових ресурсів

забезпечення мінімізації рівня фінансового ризику за передбачуваного рівня прибутку

забезпечення максимізації прибутку підприємства за передбачуваного рівня фінансового ризику

забезпечення реалізації економічних інтересів суб'єктів фінансових відносин

оптимізація грошового обороту

забезпечення високої фінансової стійкості підприємства в процесі його розвитку

**МАКСИМІЗАЦІЯ
РИНКОВОЇ
ВАРТОСТІ**

Функції фінансового менеджменту

підрозділяються на дві основні групи, обумовлені його комплексним змістом:

- 1) функції фінансового менеджменту **як керуючої системи** (склад цих функцій у цілому характерний для будь-якого виду менеджменту, хоча і повинний враховувати його специфіку);
- 2) функції фінансового менеджменту **як спеціальної області керування підприємством (керованої системи)** (склад цих функцій визначається конкретним об'єктом фінансового менеджменту).

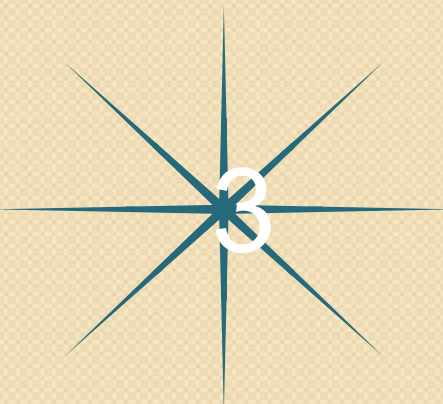
Зміст функції**Способи реалізації****Функції фінансового менеджменту як керуючої системи**

1	Розробка фінансової стратегії підприємства	У процесі реалізації цієї функції виходячи з загальної стратегії економічного розвитку підприємства і прогнозу кон'юнктури фінансового ринку формується система цілей і цільових показників фінансової діяльності на довгостроковий період; визначаються пріоритетні задачі, розв'язувані в найближчій перспективі і розробляється політика дій підприємства по основних напрямках його фінансового розвитку, фінансова стратегія підприємства розглядається як невід'ємна складова частина загальної стратегії його економічного розвитку.
2	Формування ефективних інформаційних систем, що забезпечують обґрунтування альтернативних варіантів управлінських рішень	У процесі реалізації цієї функції повинні бути визначені обсяги і зміст інформаційних потреб фінансового менеджменту; сформовані зовнішні і внутрішні джерела інформації, що задовольняють ці потреби; організований постійний моніторинг фінансового стану підприємства і кон'юнктури фінансового ринку.
3	Здійснення аналізу різних аспектів фінансової діяльності підприємства.	У процесі реалізації цієї функції проводяться експрес- і поглиблений аналіз окремих фінансових операцій; результатів фінансової діяльності окремих дочірніх підприємств, філій і «центрів відповідальності»; узагальнених результатів фінансової діяльності підприємства в цілому й у розрізі окремих її напрямків.
4	Здійснення планування фінансової діяльності підприємства по основних її напрямках.	Реалізація цієї функції фінансового менеджменту пов'язана з розробкою системи поточних планів і оперативних бюджетів по основних напрямках фінансової діяльності, різним структурним підрозділам і по підприємству в цілому. Основою такого планування є розроблена фінансова стратегія підприємства, що вимагає конкретизації на кожному етапі його розвитку.

	<i>Зміст функції</i>	<i>Способи реалізації</i>
5	Розробка діючої системи стимулювання реалізації прийнятих управлінських рішень в області фінансової діяльності.	У процесі реалізації цієї функції формується система заохочення і санкцій у розрізі керівників і менеджерів окремих структурних підрозділів підприємства за виконання чи невиконання встановлених цільових фінансових показників, фінансових нормативів і планових завдань. Індивідуалізація такої системи стимулювання забезпечується шляхом упровадження на підприємстві контрактної форми оплати праці керівників підрозділів і фінансових менеджерів.
6	Здійснення ефективного контролю за реалізацією прийнятих управлінських рішень в області фінансової діяльності.	Реалізація цієї функції фінансового менеджменту зв'язана зі створенням систем внутрішнього контролю на підприємстві, поділом контрольних обов'язків окремих служб і фінансових менеджерів, визначенням системи контрольованих показників і контрольних періодів, оперативним реагуванням на результати здійснюваного контролю.
<i>Функції фінансового менеджменту як спеціальної області керування підприємством</i>		
1	Керування активами	Реалізацією цієї функції є виявлення реальної потреби в окремих видах активів виходячи з обсягів операційної діяльності підприємства, що передбачаються, і визначення їхньої суми в цілому, оптимізація складу активів з позицій ефективності комплексного їхнього використання, забезпечення ліквідності окремих видів оборотних активів і прискорення циклу їхнього обороту, вибір ефективних форм і джерел їхнього фінансування.
2	Керування капіталом	У процесі реалізації цієї функції визначається загальна потреба в капіталі для фінансування формованих активів підприємства; оптимізується структура капіталу з метою забезпечення найбільш ефективного його використання; розробляється система заходів щодо рефінансування капіталу в найбільш ефективні види активів.

	<i>Зміст функції</i>	<i>Способи реалізації</i>
3	Керування інвестиціями.	Реалізацією цієї функції є формування найважливіших напрямків інвестиційної діяльності підприємства; оцінка інвестиційної привабливості окремих реальних проектів і фінансових інструментів і добір найбільш ефективних з них; формування реальних інвестиційних програм і портфеля фінансових інвестицій; вибір найбільш ефективних форм фінансування інвестицій.
4	Керування грошовими потоками	Реалізацією цієї функції є формування вхідних і вихідних потоків коштів підприємства, їхня синхронізація по обсязі і у часі по окремим майбутнім періодам, ефективне використання залишку тимчасово вільних грошових активів.
5	Керування фінансовими ризиками.	У процесі реалізації цієї функції виявляється склад основних фінансових ризиків, властивих господарчій діяльності даного підприємства; здійснюється оцінка рівня цих ризиків і обсяг зв'язаних з ними можливих фінансових втрат у розрізі окремих операцій і по господарській діяльності в цілому; формується система заходів щодо профілактики і мінімізації окремих фінансових ризиків, а також їхньому страхуванню.
6	Антикризове фінансове керування при погрозі банкрутства.	У процесі реалізації цієї функції на основі постійного моніторингу фінансового стану підприємства діагностується погроза його банкрутства; оцінюється рівень цієї погрози; використовуються внутрішні механізми фінансової стабілізації підприємства, а в необхідних випадках — визначаються напрямки і форми його санації.

КОЖНА З ФУНКЦІЙ
ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
ЯК СПЕЦІАЛЬНОЇ ОБЛАСТІ
КЕРУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ
МОЖЕ БУТИ КОНКРЕТИЗОВАНА
БІЛЬШ ЦІЛЕСПРЯМОВАНО З
УРАХУВАННЯМ СПЕЦИФІКИ
ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТА
ФІНАНСОВОГО КЕРУВАННЯ Й
ОСНОВНИХ ФОРМ ЙОГО

3

**МЕХАНІЗМ ФІНАНСОВОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ –
ЦЕ СИСТЕМА ОСНОВНИХ
ЕЛЕМЕНТІВ, ЯКІ
РЕГУЛЮЮТЬ ПРОЦЕС
УПРАВЛІННЯ
ФІНАНСОВОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ
ПІДПРИЄМСТВА**

МЕХАНІЗМ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Рис. 1.4. Складові елементи механізму фінансового менеджменту

ФІНАНСОВІ ВАЖЕЛІ –

ЦЕ НАБІР

ФІНАНСОВИХ

 ПОКАЗНИКІВ, ЧЕРЕЗ

ЯКІ КЕРУЮЧА

СИСТЕМА МОЖЕ

ВПЛИВАТИ НА

ГОСПОДАРСЬКУ

ДІЯЛЬНІСТЬ

ПІДПРИЄМСТВА

СИСТЕМА ФІНАНСОВИХ МЕТОДІВ

СКЛАДАЄТЬСЯ З
° **ПРИЙОМІВ І СПОСОБІВ,**
ЗА ДОПОМОГОЮ ЯКИХ
ОБҐРУНТОВУЮТЬСЯ ТА
КОНТРОЛЮЮТЬСЯ
УПРАВЛІНСЬКІ
РІШЕННЯ В РІЗНИХ
СФЕРАХ ФІНАНСОВОЇ

- метод техніко-економічних розрахунків;
- балансовий метод;
- економіко-статистичні методи;
- економіко-математичні методи;
- експертні методи (методи експертних оцінок);
- методи дисконтування вартості;
- методи нарощування вартості (компаундування);
- методи диверсифікації;
- методи амортизації активів;
- методи хеджування;
- ін. фінансові методи.

**СИСТЕМА ФІНАНСОВИХ
ІНСТРУМЕНТІВ СКЛАДАЄТЬСЯ
З КОНТРАКТНИХ
ЗОБОВ'ЯЗАНЬ, ЯКІ
ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ МЕХАНІЗМ
РЕАЛІЗАЦІЇ ОКРЕМИХ
УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ
ПІДПРИЄМСТВА ТА
ФОРМУЮТЬ ЙОГО ФІНАНСОВІ
ВІДНОСИНИ З ІНШИМИ**

- платіжні інструменти (платіжні доручення, чеки, акредитиви тощо);
- кредитні інструменти (договори про кредитування, векселя тощо);
- депозитні інструменти (депозитні договори, депозитні сертифікати тощо);
- інструменти інвестування (акції, інвестиційні сертифікати тощо);
- інструменти страхування (страховий договір);
- інші види фінансових інструментів.

Важливими теоретичними положеннями сучасного фінансового менеджменту є:

1. Концепція першочергового значення грошових потоків;
2. Концепція зміни вартості грошей у часі;
3. Концепція взаємозв'язку ризику і доходності;
4. Гіпотеза про ефективність ринків;
5. Теорія портфелю;
6. Теорія структури капіталу і дивідендної політики;
7. Теорія агентських відношень: урахування конфліктних інтересів ринкових агентів.

Тема 2

СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

План лекції

1. Система інформаційного забезпечення
2. Система організаційного забезпечення

